

Fundamenten van het principe

Op weg naar een prescriptieve architectuurmodelleertaal

Pieter Buitenhuis

Afstudeernummer: 40 IK

Afstudeerhoogleraar: Prof. Dr. Daan Rijsenbrij

Datum: maart 2007

Universiteit: Radboud Universiteit Nijmegen

Studie: Informatiekunde

Daar waar de geschiedenis van de architectuur van steden, wijken en gebouwen ruim vijfduizend jaar oud is, staat het vakgebied rond de architectuur van ondernemingen nog in de kinderschoenen. Hierdoor bestaat er nog geen expliciete theorievorming over prescriptieve architectuurmodelleertalen.

De architecten die prescriptieve architectuur formuleren behelpen zich nu met eigen gemaakte *templates*, powerpointpresentaties of andere hulpmiddelen zonder expliciete en stringente syntaxis, semantiek en pragmatiek. De enige syntactische en semantische beperking die de architect kan gebruiken is de natuurlijke taal welke gehanteerd wordt; vaak het Nederlands of Engels. De vrijheden voor de architect om de architectuur te formuleren zijn zodoende vele malen groter dan bij een modelleertaal als UML, IDEF of Archimate. De natuurlijke taal zit vol met dubbelzinnigheden en overbodigheden en mist een strakke structuur waardoor het lastig is om een prescriptieve architectuur eenduidig op te stellen.

In deze scriptie wordt een begin gemaakt met de theorievorming voor een prescriptieve architectuurmodelleertaal. Hierbij is gebruik gemaakt van een literatuurstudie, een groot aantal interviews en een questionnaire. Om tot de modelleertaal te komen zijn eerst de doelen (uitgangspunten) en de *requirements* geïventariseerd. Vanuit deze basis zijn de benodigde concepten benoemd en zijn de taalkundige aspecten voor principes op syntactisch en semantisch niveau beschreven.

Er wordt betoogd dat de prescriptieve modelleertaal architect- en methodeonafhankelijk ontworpen dient te worden. Dit impliceert, door het gebrek aan consensus in het vakgebied, dat het nu nog niet mogelijk is om een complete taal op te leveren.

Binnen het architectuurvakgebied bestaat er een enorme diversiteit aan definities; er is geen consensus over de visie op principes. De (enige) gemeenschappelijke noemer in deze definities is de richtinggevende / gidsende werking van uitspraken (welke gebruikt worden voor het nemen van beslissingen of als uitgangspunt dienen voor het nemen van acties). Hiermee is nogal wat mis: er is geen duidelijke positionering en definitie mogelijk van het principe, stellende en geldende uitspraken worden niet afgedwongen en het begrip 'richtinggeven' wordt verkeerd gehanteerd.

Tevens is geconcludeerd dat een principe niet alleen mag bestaan uit 1 à 2 zinnen, maar ook uit andere inhoudelijke en logistieke componenten; een principe moet als een containerbegrip gezien worden. Een principe moet bijvoorbeeld ook beweegredenen, implicaties, obstakels en benodigde acties adresseren. In deze scriptie wordt een *template* aangereikt waarin de syntaxis van een principe wordt weergegeven.

De semantische kwaliteitsaspecten zijn in deze scriptie minder verplichtend van aard geformuleerd. Dit was niet mogelijk in verband met het ontbreken van consensus. Per

kwaliteitsaspect zijn wel formuleerrichtlijnen gegeven om de architect te ondersteunen in het kunnen voldoen, mits gewenst, aan een dergelijk aspect.

Ten slotte is er een nieuw SMART acroniem ontwikkeld voor principes. Een SMART principe dient: *Significant, Measurable, Achievable / Attainable, Relevant* en *Traceable* te zijn.